

13. Tegnsætning

GENERELT

A. På engelsk bruges de fleste tegn – bortset fra kommaet – som på dansk. Bemærk dog:

- 1) anførselstegn sættes altid øverst: "Always!"
- 2) som decimaltegn bruges punktum: 10.75 (læs: *ten point seven five*). Til gengæld skilles tusinder med komma (20,000 – eller blot 20000).

ENGELSK KOMMA

B. Engelsk kommatering er meget anderledes end traditionel dansk grammatisk kommatering. Som en hovedregel bruges komma på engelsk – 1) til at angive pause – 2) til at fremme forståelsen – 3) på nogle faste steder.
(NB. Om brug af komma ved henførende/relative sætninger, se kapitel 15).

SKAL

C. Der *skal* sættes komma følgende steder:

- 1) Mellem leddene i en opremsning (erstatte *and* eller *or*):

She bought milk, butter and fresh bread.

NB. Det er tilladt – men gammeldags – at sætte komma før »and« i sidste led.

- 2) Før man starter, og før man forlader direkte tale:

John said, "This is fine." – "This is fine," John said.

Bemærk: Det afsluttende tegn i direkte tale står inden for anførselstegnene.

- 3) Efter indledende og afsluttende hilsen i brev:

Dear Mrs Summerfield,

Thank you very much for your nice letter.

Yours sincerely,

George Brown

- 4) Ved apposition (forklarende navnetillæg):

Liz, my oldest sister, lives in Italy – My oldest sister, Liz, lives in Italy.

- 5) Ved tiltale, udråb, udbrud:

"Mr Brown, are you all right?" "Yes, I'm fine."

- 6) Omkring visse indskudte biord (adverbier), f.eks. *too* – *however* – *of course*:

She, too, was very happy. Her happiness, however, didn't last long.

MÅ IKKE

D. Der *må ikke* sættes komma på engelsk:

- 1) foran »at-sætninger«:

I know that this is difficult.

I'm sure you can do it. (Reglen gælder, selv om *that* er udeladt)

- 2) Foran andre genstandssætninger (det er typisk sætninger, der begynder med et »hv-ord«):

I know what he means. – I know where she is.

X O Δ X O Δ

- 3) Foran tids- og betingelsesbisætninger (*when*, *if* og tilsvarende ord):

I knew he was happy when I saw his face.

She will be surprised if she reads that letter.

E. Der *kan* sættes komma på engelsk:

1) hvor der er en rimelig pause (vigtigt i lange sætninger). Nogle ord signalerer, at der skal være pause, f. eks. *but*, som der næsten altid sættes komma foran.

2) Når den normale sætningsorden brydes.

Den normale sætningsorden på engelsk er hovedsætning før bisætning:

She was very surprised when she saw the bill.

_____ HOVEDSÆTNING _____ BISÆTNING _____

Når bisætning sættes før hovedsætning, skilles ofte med et komma:

When she saw the bill (,) she was very surprised.

_____ BISÆTNING _____ HOVEDSÆTNING _____

OPG. 13.1

Rigtig eller forkert tegnsætning? Ret, hvor det er nødvendigt

1. I know, that you are afraid of flying. 2. I too am afraid of flying in a big jet plane. 3. I usually travel by train bus boat or car. 4. Yesterday however I decided to travel by air for the first time. 5. "Waiter there's a worm on my plate." "That's your sausage sir." 6. Charles told us that it was almost impossible to get a flat in London that they were expensive and that we had to be patient. 7. But then Charles said "I know a man who might help you". 8. Agatha Christie the well-known British detective novelist, was born in 1890. 9. Her most famous detective is Hercule Poirot a very clever Belgian gentleman. 10. Most people think, Hercule Poirot is French. 11. "I think Jane Marple is a better detective" said Mr Fox. 12. I was 12 years old, when I first read a detective story. 13. Mr White didn't know, if Harry was coming to the party. 14. "Well we can have this party without Harry," he thought. 15. When the last guest left Mr White's house was a mess. 16. When I saw his face I knew he was angry. 17. At first he said nothing but after a few minutes he started talking.

Oversæt til engelsk

Kære onkel Bill!

Jeg er ked af, jeg ikke har skrevet til dig før, men jeg har haft så travlt, at jeg næsten ikke har haft tid til at skrive breve. Jeg har lejet et rart værelse, og min værtinde, Mrs. Snyder, er et meget sødt menneske. New York er en fantastisk by, og der er så mange ting at se. Hver dag besøger jeg museer, kunstgallerier og kirker. Som du ved, er alting så stort her. Mange amerikanere mener, at ordene „større“ og „bedre“ betyder *det samme* (the same thing). Jeg har kun været her en uge, men jeg ved allerede, at Frihedsstatuens hoved kan *rumme* (to hold) 40 mennesker, at dens finger er næsten 3 meter lang, og at Rockefeller centret har over 25.000 telefoner.

Jeg er sikker på, du vil sende mig et postkort, og jeg ville blive glad, hvis du ville sende mig ét med et billede af en god, gammeldags engelsk landsby. Jeg håber, du *forstår* (to see), hvad jeg mener!

Kærlig hilsen

Lucy

OPGAVE 13.2

IP

MENE

THINK = have som opfattelse, synes:

I think this is wrong. What do you think? (jeg mener.. hvad mener du..)

MEAN =

1) »stå ved«: I mean what I say.
2) »ville sige eller udtrykke«:

I don't understand what you mean. - What do you mean by that? (mene ned)

15. Henførende stedord (2) m/u komma

THAT

A. Det henførende stedord *that* bruges både om person og ikke-person, men kun i en nødvendig henførende sætning:

	person	ikke-person
nødvendig sætning	who, <i>that</i> whom	which, <i>that</i>
parentessætning	who whom	which

B. Hvad er en nødvendig henførende sætning?

DEN
NØDVENDIGE
SÆTNING

Kig på billedet herover. Her er en oplysning om billedet:
The woman *who/that has a black dog* is my sister.

Nu prøver vi at »løfte« den henførende sætning til side:

The woman *who/that has a black dog* is my sister.

Tilbage står der: The woman is my sister.

Uden den henførende sætning er det uklart, hvad det er for en kvinde, vi mener.

REGLER FOR
DEN NØDVENDIGE
SÆTNING

En nødvendig som/der-sætning fortæller altid *hvem eller hvad, der menes ud af flere*. Hvis vi løfter den væk, er det tiloversblevne ufuldstændigt, uklart eller direkte uforståeligt.

Der holdes ingen pause foran en nødvendig sætning – og der sættes aldrig komma ved den. *That* kan bruges som henførende ord.

Husk: på engelsk er langt de fleste henførende sætninger nødvendige.

NB. Hvis det henførende stedord kan udelades, har vi en nødvendig sætning.

PARENTES-
SÆTNINGEN

C. En parentessætning er nyttig men ikke nødvendig. Her er et eksempel:

My mother, *who is 55 years old*, has a big stamp collection.

Vi prøver igen at løfte den henførende sætning til side. Tilbage står der »My mother has a big stamp collection«. Dette er en klar sætning – vi får sagt det, vi ønsker. I parentessætningen gives en ekstra oplysning, som kan være nyttig, men som ikke er nødvendig for forståelsen af resten. Ved en parentessætning kan man ofte sige »som for øvrigt...«.

REGLER FOR
PARENTES-
SÆTNINGEN

En parentessætning sættes der altid komma ved. *That* kan ikke bruges som henførende ord.

Husk: parentessætninger er ikke ret almindelige på engelsk.

☐ OPG. 15.1

Nødvendig eller parentessætning? Find de henførende sætninger. Brug løfte-metoden. Sæt komma, hvor det er nødvendigt.

1. Did you hear about the boy who shot both his parents?
2. Girls who use a lot of make-up are prettier than girls who don't.
3. What do you call a cat that limps, has fleas and is blind in one eye?*
4. People who are tone-deaf don't enjoy music.
5. Albert is a young man who teaches English and mathematics.
6. Albert's mother who lives in Wales thinks her son is a genius.
7. The rock'n'roll was a dance which really shocked people.
8. Elvis Presley who was called the King of Rock'n'roll died in 1977.

* αραστορρε α

☐ OPG. 15.2

Nødvendig sætning eller parentessætning ?

Indsæt *who, whom, whose, which, that* – eller *udelad*. Sæt korrekt komma.

1. Albert Einstein _____ was Jewish left Germany in 1933 when the Nazis came into power.
2. I know a man _____ wife fell into the wishing well just as he was making a wish.
3. Jim can't stand girls _____ wear perfume.
4. The Eiffel Tower _____ is one of the great sights of Paris, was built in 1889.
5. The noise _____ he heard really scared him.
6. Susan married a man _____ had a job in South America.
7. Hercule Poirot, who is a Belgian detective, is famous for his little grey cells.

OPGAVE 15.3

Oversæt til engelsk

1. Dickens skrev bøger, der fik læseren til at græde.
2. Oliver Twist er den bedste bog, jeg kender.
3. En pige, der kan få sin far til at give sig 500 pund til en pelsfrakke, må være meget *snedig* (clever).
4. I *bagbutikken* (the back of the shop) traf de Joe, som var meget søvnig.
5. „Giv mig papirerne,“ sagde den mand, som Joe ikke *stolede på* (to trust).
6. „Der er et spørgsmål, du må svare på, før du får papirerne,“ sagde Joe.
7. Her er en regel, du må lære: Brug aldrig kommaer, som ikke er nødvendige!

Hans Christian Andersen

OPGAVE 15.4

Skriv 8 sætninger med fakta / egne meninger om H.C. Andersen og hans værker. Begynd hver sætning som vist. Hvor prikkerne står, *skal* der fortsættes med en henførende sætning (*who/which* m.m.). Pas på kommaet !

1. Hans Christian Andersen ...
2. He wrote fairy-tales ...
3. He was born in Odense ...
4. The Ugly Duckling is about a duckling ...
5. A writer ...
6. Hans Christian Andersen is the only Danish writer ...
7. The fairy-tale ...
8. People ...

TIP

FÅ TIL AT

- 1) GET TO = overtale – She *got* her husband *to* buy a new TV.
- 2) MAKE = a) tvinge til – b) bevirke at
 - a) My mother *made* me eat porridge. (tvang mig)
 - b) The joke *made* her laugh. (bevirkede at hun lo)